

YONG‘IN XAVFSIZLIGI, PROFILAKTIK CHORA-TADBIRLAR VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR

Toshpulatov Zufarbek Bektosh o‘g‘li

O‘zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi Akademiyasi
5-batalyon kursant.

Jumayev Sayfiddin Qodirovich

O‘zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi Akademiyasi
FVP kafedra boshlig‘i podpolkovnik

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14929872>

Annotatsiya. *Yong‘in xavfsizligi inson hayoti, mulki va atrof-muhitni muhofaza qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Yong‘inlar texnogen va tabiiy omillar natijasida yuzaga kelib, katta moddiy zarar va insonlar hayotiga tahdid solishi mumkin. Shu sababli, yong‘in xavfsizligi choralarini ishlab chiqish va ularga rioya qilish har bir fuqaroning va tashkilotning asosiy vazifalaridan biridir. Ushbu maqolada yong‘in xavfsizligi tushunchasi, asosiy profilaktik choralar, favqulodda vaziyatlarda harakat qilish qoidalari va yong‘inni zamonaviy usullar yordamida oldini olish texnologiyalari haqida batafsil ma‘lumot beriladi.*

Kalit so‘zlar: *yong‘in xavfsizligi, profilaktik chora-tadbirlar, yong‘in signalizatsiyasi, o‘t o‘chirish vositalari, favqulodda vaziyat.*

ПОЖАРНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ, ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ МЕРЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Аннотация. *В данной статье рассматриваются основные аспекты пожарной безопасности, включая меры профилактики, системы пожарной сигнализации и современные технологии предотвращения пожаров. Описаны действия при возникновении пожара и важность соблюдения норм безопасности.*

Ключевые слова: *пожарная безопасность, профилактические меры, пожарная сигнализация, средства пожаротушения, чрезвычайные ситуации.*

FIRE SAFETY, PREVENTIVE MEASURES AND MODERN TECHNOLOGIES

Abstract. *This article discusses the key aspects of fire safety, including preventive measures, fire alarm systems, and modern fire prevention technologies. It describes actions to take in the event of a fire and emphasizes the importance of complying with safety regulations.*

Keywords: *fire safety, preventive measures, fire alarm system, firefighting equipment, emergency situations.*

KIRISH

YONG‘IN XAVFSIZLIGINING AHAMIYATI

Yong‘in xavfsizligi jamiyatda insonlarning hayoti va mol-mulkini himoya qilish uchun muhim omildir. Yong‘in kelib chiqishiga sabab bo‘luvchi omillarni o‘rganish va ularni oldini olishga qaratilgan choralar amalga oshirilishi kerak. Qurilishda yong‘inga chidamli materiallardan foydalanish, xavfsizlik tizimlarini joriy etish va yong‘in sodir bo‘lish ehtimoli yuqori bo‘lgan joylarda nazoratni kuchaytirish lozim.

YONG‘INNING ASOSIY SABABLARI

Yong‘inlarning kelib chiqishiga turli omillar sabab bo‘lishi mumkin. Bularga misol qilib: Elektr simlarining qisqa tutashuvi – eskirgan yoki noto‘g‘ri o‘rnatilgan elektr tarmoqlari yong‘in xavfini oshiradi;

Ochiq olovdan noto‘g‘ri foydalanish – chiroq, sham, pechka yoki gaz plitalaridan noto‘g‘ri foydalanish yong‘inga sabab bo‘lishi mumkin;

Gaz va yonuvchan suyuqliklarning sizib chiqishi – sanoat va maishiy gaz tizimlarining nosozligi katta xavf tug‘diradi;

Ishlab chiqarish jarayonlaridagi nosozliklar – fabrikalar va zavodlarda yong‘inga qarshi choralar yetarli bo‘lmasa, yirik yong‘inlar sodir bo‘lishi mumkin;

Chekish va yong‘inga beparvolik – chekilgan sigaret qoldiqlarini noto‘g‘ri tashlash ham yong‘in keltirib chiqarishiga sabab bo‘lishi mumkin.

YONG‘IN OLDINI OLISH CHORALARI

Yong‘in xavfsizligini ta‘minlash uchun quyidagi profilaktik choralar amalga oshirilishi lozim:

Elektr jihozlari va tarmoqlarini muntazam ravishda tekshirish va ta‘mirlash;

Yong‘in signalizatsiya tizimlarini o‘rnatish va muntazam ravishda tekshirish;

Yong‘inga chidamli materiallardan foydalanish, qurilishda va mebel jihozlarida yong‘inga bardoshli materiallardan foydalanish lozim;

Yong‘in xavfsizligi bo‘yicha muntazam trening va mashg‘ulotlar o‘tkazish;

Yong‘in sodir bo‘lishi mumkin bo‘lgan joylarni doimiy nazorat qilish;

Favqulodda vaziyatlar uchun chiqish yo‘laklarini to‘siq qo‘ymaslik va ularning har doim ochiq bo‘lishini ta‘minlash;

O't o'chirish vositalarining doimiy ravishda ishlashga tayyor holda saqlanishi va favqulodda vaziyat sodir bo'lganda o't o'chirish vositalaridan foydalanish to'g'risida ma'lumotga ega bo'lishi kerak.

FAVQULODDA HOLATLARDA HARAKAT QILISH QOIDALARI

Agar yong'in yuz bersa, quyidagi qoidalarga rioya qilish zarur:

Darhol yong'in xizmati (101) qisqa raqamiga xabar berish;

Vaximaga berilmaslik va xavfsiz chiqish yo'laklarini topish;

Yong'in chiqish joyidan iloji boricha tezda uzoqlashish;

Tutundan saqlanish uchun ho'l mato yoki kiyim yordamida nafas olish;

Agar yong'in kichik bo'lsa, dastlabki o't o'chirish vositalaridan foydalanish;

Yong'in chiqqan hududdan zudlik bilan xavfsiz hududga harakatlanish.

ZAMONAVIY YONG'IN OLDINI OLISH TEXNOLOGIYALARI

Bugungi kunda yong'in xavfsizligini oshirish uchun turli zamonaviy texnologiyalar mavjud:

Avtomatlashtirilgan yong'in signalizatsiya tizimlar – yong'in va tutunni sezib, avtomatik ravishda signal beruvchi tizimlar;

O't o'chirish robotlari va dronlari – yong'in o'chirish jarayonini tezlashtirish uchun maxsus robotlar va dronlardan foydalanish;

Yong'inga chidamli qurilish materiallaridan foydalanish – maxsus materiallar yong'inni tarqalishiga to'sqinlik qiladi;

Aqlli yong'in xavfsizlik tizimlari (IoT yondashuvi) – Internet tarmoqlari orqali ishlaydigan xavfsizlik tizimlari yong'in xavfi tug'ilganda avtomatik ravishda ogohlantiradi;

XULOSA

Yong'in xavfsizligi har bir fuqaro va tashkilot uchun muhim masala hisoblanadi.

Yong'inlarning oldini olish, xavfsizlik qoidalariga rioya qilish va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish yong'in xavfini kamaytirishga yordam beradi. Har bir inson yong'in xavfsizligi bo'yicha bilimga ega bo'lishi va favqulodda vaziyatlarda qanday harakat qilishni bilishi kerak. Faqat shu yo'l bilan inson hayoti va mol-mulkini himoya qilish mumkin bo'ladi.